

BASIN BÜLTENİ**27.07.2026****DEVA Partisi Ankara Milletvekili İdris Şahin, TBB'nin çek verileri üzerinden iktidara seslendi:****“Ekonomik krizin sanık sandalyesine küçük esnafı oturtamazsınız”**

DEVA Partisi Ankara Milletvekili Av. İdris Şahin, Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi'nin açıklanan verileri üzerinden Çek Kanunu'nun yarattığı hapis tehdidini ve esnafın ödeme zorluklarını gündeme getirdi. Yılın ilk yarısında 162 milyar liralık çekin karşılıksız çıktığına dikkat çeken Şahin, iktidarın krizin yükünü küçük esnafın sırtına yüklediğini belirterek ceza adaletine uymayan uygulamalara derhal son verilmesi çağrısında bulundu.

"Yılın ilk yarısında 162 milyar liralık çek karşılıksız çıktı"

Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi'nin verilerini ve Çek Kanunu'nun esnaf üzerindeki baskısını değerlendiren Şahin, "Üç ay önce 'Konkordato can simidiyse, çek yasası pranga olamaz' diyerek iktidarı uyarmıştık. Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezinin haziran verileri, bu uyarımızın nedenini bugün çok daha açık biçimde ortaya koyuyor. Yılın ilk yarısında 156 bin 794 çek hakkında karşılıksız işlemi yapılmış, toplam tutar 162 milyar liraya ulaşmıştır. Elbette bu çeklerin tamamı bir ceza davası veya mahkûmiyet anlamına gelmez. Ancak her karşılıksız çekin hamilin şikâyetiyle ceza dosyasına dönüşebildiği bir

sistemde, bu rakamları Çek Kanunu'nun doğurduğu ceza tehdidinden bağımsız değerlendiremezsiniz. Bir çekin karşılıksız kalması çoğu zaman bir kişinin sabah kalkıp borcunu ödememeye karar vermesinden ibaret değildir. Esnaf sattığı malın bedelini tahsil edemiyor, KOBİ yüksek faiz altında finansmana ulaşamıyor, tedarikçi verdiği ürünün parasını alamıyor. Zincirin bir halkasındaki ödeme aksadığında yük, sıradaki esnafın üzerine kalıyor. İktidar ekonomiyi bu hâle getirip ödeme zincirinin son halkasında kalan kişiyi bütün krizin tek sorumlusu ilan edemez" dedi.

"Büyük şirkete konkordato, küçük esnafa hapis tehdidi uygulanamaz"

Geçtiğimiz günlerde yasalanan 12. Yargı Paketi'ndeki çelişkileri vurgulayan Şahin, "Geçtiğimiz hafta 12. Yargı Paketi'ni 'etkin ve verimli yargı' iddiasıyla yasalaştırdınız. Pakette, dolandırıcılık suçuna iştiraki yalnızca banka hesabını kullanmakla sınırlı kalan kişiyle suçun organizatörü arasındaki kusur farkını kabul ettiniz. Herkesin işlediği fiil ve kusuru oranında sorumlu tutulması gerektiğini söylediniz. Doğru olan da budur. Peki aynı ceza adaleti ilkesini çek dosyalarında neden işletmiyorsunuz? Mal kaçıran, hileli işlemlerle alacaklıyı bilerek zarara uğratan ve çek sistemini dolandırıcılık amacıyla kullanan kişi elbette hukuk önünde hesabını vermelidir. Ancak yüksek faiz, artan maliyetler, daralan piyasa ve tahsil edemediği alacaklar nedeniyle ödeme gücünü kaybeden esnafa kötü niyetli kişiyi aynı kefeyle koymak hukuk değildir. Ekonomik krizin sanık sandalyesine küçük esnafı oturtamazsınız. Ceza hukukunda yalnızca sonuca bakılmaz. Fiile, kasta ve kusura bakılır. Aynı sonuç ortaya çıktı diye birbirinden tamamen farklı iradeleri aynı yaptırıma bağlamak ceza adaletinin özünüyle bağdaşmaz" şeklinde konuştu.

"Borcu hapisle değil hukukla çözmek zorundayız"

Mevcut sistemin alacaklıya da bir fayda sağlamadığını belirten Şahin, açıklamasını şu sözlerle tamamladı:

"Mevcut sistemde, hamilin şikâyeti üzerine her bir çek için bin beş yüz güne kadar adli para cezası verilebiliyor. Üstelik hükmedilecek ceza, çekin karşılıksız kalan tutarından az olamıyor. Bu ceza ödenemediğinde mesele özgürlüğü bağlayıcı sonuca kadar uzanıyor. Ödeme gücünü nedeniyle çekini karşılayamayan insana, yine ödeyemeyeceği bir para cezası verip ardından özgürlüğünü tehdit etmek hangi borcu tahsil ediyor? Cezaevi tahsilat dairesi değildir. Bir insanı cezaevine göndermek alacaklıyı parasına kavuşturmaz, işletmenin kasasına para koymaz ve işçinin maaşını ödemez.

Büyük şirket konkordato istediğinde üretimi ve istihdamı korumaktan söz ediyorsunuz. Aynı ekonomik darboğazda çekini karşılayamayan küçük esnafı ise ceza dosyasıyla baş başa bırakıyorsunuz. Büyük sermayenin borcuna yeniden yapılandırma, küçük esnafın borcuna özgürlük tehdidi uygulanan yerde adaletten söz edilemez. Alacaklının hakkını korumakla borçlunun kusurunu araştırmak birbirine karşıt değildir. Çekin ticari hayattaki güvenilirliği mutlaka

korunmalıdır. Bunun yolu her ödeme güçlüğünü suç saymak değil, kötü niyetli davranışla gerçek ekonomik çaresizliği birbirinden ayırmaktır. Mal kaçıran ve alacaklıyı bilerek zarara uğratanlar için etkili yaptırımlar uygulanmalı, ödeme güçlüğüne düşenler için mahkeme denetiminde gerçekçi ödeme planları ve güçlü tahsilat mekanizmaları kurulmalıdır.

12. Yargı Paketinde IBAN dosyaları bakımından kabul ettiğiniz kusur ayrımını, çek dosyalarında görmezden gelemezsiniz. Hukukun terazisi dosyaya ve kişiye göre değişmez. Bizim bu konudaki ilkemiz dün de bugün de nettir. Ekonomik suça ekonomik ceza verilmelidir. Borcu hapisle değil hukukla, krizi cezaeviyle değil adil bir ödeme düzeniyle çözmek zorundayız.”